

Kasmet vis daugiau Lietuvos gyventojų elgiasi atsakingai ir nenaudojamų vaistų nebeišmeta, o grąžina vaistinėms. 14,3 - tiek tonų surinkta iš gyventojų pasenusių ar nebereikalingų vaistų pernai. Tai yra 2,5 karto daugiau nei vos prieš keletą metų, kuomet naikintinų vaistų būdavo surenkama maždaug po 5,6 tonas per metus. Tačiau šie teigiami skaičiai primena apie kitą problemą, ar Lietuvos gyventojai vaistus perka racionaliai?

„Statistika rodo, kad daugelis šalies gyventojų jau žino, jog pasenusių ir nereikalingų vaistų, kaip ir kitų cheminių medžiagų negalima išmesti į šiukšlių dėžę ar išpilti į kanalizaciją, nes tai kelia grėsmę mūsų sveikatai ir daro neigiamą poveikį aplinkai. O pasenusių ar pasibaigusio galiojimo vaistų kaupimas namuose padidina apsinuodijimų tikimybę. Taigi, džiugu, kad auga žmonių sąmoningumas ir jie nebereikalingais vaistais atsikrato tinkamai“, – sako Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (VLK) Vaistų kompensavimo skyriaus vedėjo pavaduotoja Irma Medžiaušaitė.

Kita vertus, jos teigimu, dešimtys tonų į vaistines grąžinamų vaistų rodo, kad naikintinų vaistų sparčiai daugėja, o tai reiškia, kad vaistai perkami neracionaliai. „Ligonių kasos, pacientams nuolat primena, kad vaistus vartoti reikia atsakingai, saikingai, pasitarus su gydytoju ir vaistininku. Nepaisant to, nemažai žmonių juos perka ir vartoja savo nuožiūra, nepaiso gydytojo patarimų, dalinasi antibiotikais su kitais, perka didesnę vaistų kiekį, ypač jei jų kainai taikoma nuolaida. Lietuvoje, kaip ir daugelyje Europos šalių, medikams ir pacientams reikėtų laikytis Pasaulio sveikatos organizacijos suformuluotų racionalaus vaistų vartojimo principų, kurie nusako išmintingą vaistų parinkimą, skyrimą bei vartojimą“, – atkreipia dėmesį I. Medžiaušaitė.

VLK specialistė primena, kad pagal vieną iš racionalaus vaistų vartojimo principų – kompensuojamam vaistui išrašyti turi būti taip vadinama „tinkama indikacija“, t. y. sprendimas išrašyti vaistą turi būti pagrįstas ir medicinos požiūriu racionalus, gydymas vaistais turi būti efektyvus ir saugus. „Gydytojas, pirmą kartą pacientui paskirdamas naują vaistą, turi teisę išrašyti jo tik 10 dienų, jei liga ūmi, o kitais atvejais – vieno mėnesio gydymo kursui. Tik įsitikinus, kad vaistas pacientui yra tinkamas, saugus ir efektyvus, gali būti išrašomas jo receptas ilgesniam gydymo kursui – iki 3 ar 6 mėnesių. Tačiau kiekvieną kartą gydytojas, išrašydamas pacientui ilgalaikio gydymo receptą, turi nurodyti kokiu dažnumu pacientas turėtų ateiti į vaistinę įsigyti vaistų, t. y. kiek vaisto išdavimų gali būti per recepto galiojimo laikotarpį“, – sako I. Medžiaušaitė.

Pasak specialistės, jei pacientai vaistus įsigytų ir vartotų tinkamai, o gydytojai juos skirtų

racionaliai, būtų ne tik kur kas geresni gydymo rezultatai, bet ir žmonės sutaupytų milijonus eurų bei nereikėtų sukti galvos, kur dėti namuose susikaupusius ir pasenusius vaistus.

VLK primena, kad visus pasibaigusio galiojimo vaistus nemokamai iš gyventojų privalo priimti visos Lietuvoje veikiančios vaistinės.

